

jsou všechny žalobcovy úkony úkony vyššími a tříditi je na úkony vyšší a úkony obyčejného dělníka není případným. Tím odpadá řešení otázky, zda a pokud práce žalobcova u žalované záležela většinou v úkonech vyšších.

Čís. 3516.

Přikázal-li odesílatel zasílateli, by zboží bylo zasláno určité (cizozemské) firmě k dispozici odesílatelově, splnil zasílatel příkaz tím, že jej poznamenal v nákladním listě. Poznámka odesílatele pro příjemce na nákladním listě jest přípustna, nemůže býti dráhou škrtnuta a víže příjemce zásilky.

(Rozh. ze dne 20. února 1924, Rv I 1321/23.)

Žalovaná, provozující speditérskou živnost, vzala na se úkol, žalobcem na ni vznesený, obstarati dopravu zboží, které prodal žalobce Gustavu B-ovi v Amsterdamě. Kupní cenu měl zaplatiti B. jednou polovinou až obdrží fakturu, druhou polovinou, až obdrží duplikát nákladního listu. Žalobce, maje zájem na tom, by B. nedostal zboží do rukou dříve, dokaváde nezaplatí celou kupní cenu, uložil žalované, aby zboží pro B-a zaslala na speditérskou firmu D. v Amsterdamě, ale tak, aby zboží to zůstalo prozatím u této firmy k žalobcově dispozici. Žalovaná uvedla v nákladních listech jako příjemce firmu D. a poznamenala v nich, že zboží jest chovati k žalobcově dispozici. Zboží bylo však přes to vydáno přímo Gustavu B-ovi. Tvrdě, že utrpěl tímto předčasným vydáním zboží škodu, domáhal se žalobce její náhrady na žalované. Ob a nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná má za to, že příkazu náležitě vyhověla, uvedši v nákladních listech jako příjemce jen firmu D., o B-ovi se ani nezminivši. a poznamenavši mimo to ještě v nákladních listech, že zboží jest chovati k žalobcově dispozici. Na toto stanovisko žalované přistoupil již procesní soud první stolice a zcela správným shledává je i soud odvolací. Vždyť opatření ta, již každé samo o sobě, tím více tudíž obě dohromady, byla úplně způsobilými a dostatečnými, by firma D. seznala, že nesmí zboží vydati nikomu třetímu bez výslovného svolení žalobce, jenž podle poznámky na nákladních listech vyhradil si pro sebe právo dispozice se zbožím. Namítá-li žalobce, že ona poznámka na nákladním listě jest podle čl. 391 a 392 obch. zák. a podle předpisů železničního dopravního řádu nepřípustnou a, byvši přes to učiněna, nemá právního významu, jest námitka ta vyvrácena § 56 (8) nařízení vlády republiky Československé o dopravě na železnicích ze dne 13. května 1921 čís. 203 sb. z. a n. a §em 2 prováděcích nařízení k mezinárodní úmluvě o dopravě na železnicích ze dne 14. října 1890 čís. 186 ř. zák. z r. 1892. Ostatně by firma D. nebyla směla zboží beze všeho vydati B-ovi ani tenkrát, kdyby oné poznámky na nákladních listech nebylo bývalo, protože v tomto případě byla by měla zapotřebí výslovného svolení firmy, nyní žalované. Upozorňovati firmu D. ještě zvlášť, zejména zvlášť-

ním dopisem, že dispozice se zbožím zůstává vyhrazena žalobci, nejen že nebylo nutným, nýbrž naopak bylo by bývalo zbytečným a nelze tudíž důvodně žalované vytýkati, že zanedbala povinnosti, jí jako speditérce náležející. I když přišel žalobce ke škodě tím, že firma D. vydala zboží dříve, než cenu kupní zaplatil, nezodpovídá za škodu tu žalovaná, splnivši náležitě smlouvu spediterskou. Bylo zajisté na žalobci, by upozornil firmu D. na své právo disposiční, pokládal-li to za nutné, když B-ovi duplikáty nákladních listů zaslal. Žalobce požádal sice o to žalovanou, ale teprve po odeslání duplikátů, tu však již bylo pozdě, jak patrně z toho, že ihned odeslaný expresní dopis žalované — jiného nic nežli odeslání takového dopisu žalobce nežádal — došel na místo určení, když bylo již zboží B-ovi vydáno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud jde o výtku nesprávného právního posouzení věci, sdílí dovolací soud právní názor obou nižších soudů, že žalovaná firma vyhověla žalobcovu příkazu, by zboží, o něž se jedná, »zaslala firmě D. v Amsterdamě k žalobcově disposici«. Žalobce v první stolici vůbec netvrdil, že žalované původně udělil příkaz, aby zpravila firmu D. zvláštním dopisem o tom, že zboží má u ní zůstat k žalobcově disposici. Bylo tedy žalované ponecháno, aby sama volila způsob tohoto oznámení; učinivši tak poznámkou na nákladním listě, vyhověla z plna uděleného jí příkazu. Že firma D. přes toto opatření zboží dále vydá, nemohla žalovaná předpokládati, to tím méně, ježto v nákladním listě uvedla jako příjemce tuto firmu, o G. B-ovi vůbec se ani nezmiňují, takže zbožím mohl disponovati jen odesílatel, §§ 73 a 99 žel. dopr. ř. ze dne 13. května 1921 čís. 203 sb. z. a n., čl. 15. mezinárodní úmluvy o dopravě na železnicích ze dne 14. října 1890 čís. 186 ř. zák. z r. 1892, pokud se týče jen firma D. jako adresát, §§ 73, 76 žel. dopr. ř. a čl. 16 mezinárod. žel. dopr. řádu, tato ovšem jen dle dispozic žalobcem jí udaných, pročť i v případě, že by poznámky oné na nákladním listě nebylo, byla by musila firma D. vyčkati zvláštního žalobcova příkazu, aby zboží vůbec mohla někomu vydati. Nelze tudíž žalované vytýkati, že zanedbala péči řádného obchodníka ve smyslu čl. 380 obch. zák. Že poznámka odesílatele pro příjemce ohledně další dispozice na nákladním listě jest přípustna, stanoví výslovně § 56 (8) žel. dopr. ř. ze dne 13. května 1921 čís. 203 sb. z. a n., jakož i § 2 prováděcího nařízení k mezinárodní úmluvě o dopravě na železnicích ze dne 14. října 1890 čís. 186 ř. zák. z roku 1892. Poznámky toho druhu jsou ovšem dle citovaných předpisů pro dráhu nezávazny, proto však nesmí býti drahou škrtnuty, jak dovolatel nesprávně usuzuje, neboť určeny jsou pro příjemce a přípustnost jejich výslovně jest uznána. Dovolatel ostatně ani netvrdí, že dráha poznámku onu skutečně škrtnula. Z okolností, že žalovaná později, již po odeslání zboží opět firmě D. stejné sdělení zvláštním dopisem učinila, nelze vyvozovati, jak činí dovolatel, že k tomu byla povinna hned původně, neboť toto druhé oznámení stalo

se k novému výslovnému příkazu žalobcovu. Rovněž nesprávným jest názor dovolatelův, že žalovaná v žalobní odpovědi obratem »... hat er uns gebeten, ihr noch mal zu schreiben...« uznala, že již původně bylo smluveno, by firmu D. o uisposici žalobcově zpravila zvláštním dopisem. Pravdou jest, že žalovaná hned od počátku v celém sporu stále zdůrazňovala, že takového příkazu nedostala, a může míti onen obrat jen ten význam, že příkaz žalobcův měl býti firmě D. opakován. Nelze-li žalované firmě přičítati zanedbání povinné péče řádného obchodníka, nemůže býti činěna zodpovědnou za případnou škodu, jež vzešla žalobci tím, že zboží bylo G. B-ovi firmou D. bez svolení žalobcova vydáno. Odvolací soud posoudil věc správně po stránce právní a není dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s. opodstatněn.

Čís. 3517.

Smlouva o dodávce kompenzačního uhlí byla přípustna jen mezi podnikatelstvem hor a bezprostředním výrobcem potravin.

Smlouva o dodávce kompenzačního uhlí za potraviny s osobou, jež není jich výrobcem a uhlí dále zcizuje, jest nicotnou i z důvodu, že jde o řetězový obchod. K nicotnosti dlužno hleděti z moci úřední. Nicotnost smlouvy jest nezhojitelnou a má v zápětí, že ta i ona strana musí vrátiti, co od druhé obdržela. Ustanovení §u 1174 obč. zák. nelze na takovýto případ použiti.

(Rozh. ze dne 20. února 1924, Rv I 1512/23.)

Žalobě Rudolfa Sch-a proti důlní společnosti o 3.740 Kč bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Pro rozhodnutí tohoto sporu jsou podstatnými jen tyto, nižšími soudy souhlasně zjištěné skutkové okolnosti. V červenci 1919 uzavřely strany smlouvu, podle níž se žalovaný důl zavázal, že za každých žalobcem mu dodaných 25 kg vepřového masa dodá 10 tun kompenzačního uhlí, a bylo při tom dále ujednáno, že žalobce zaplatí dodané uhlí podle maximálních cen a žalovaný že zaplatí za každý kg dodaného masa 18 Kč. Tímto způsobem dodal žalobce žalovanému větší množství masa a žalovaný žalobci navzájem větší množství uhlí. V měsíci září 1919 dodal žalobce žalovanému dolu ještě 245 kg vepřového masa po 18 Kč, celkem za 4.410 Kč a obdržel je zaplacený; on sám nakoupil však toto maso u »První společnosti ku zpeněžení dobytka v T.« po 38 Kč, tedy celkem za 9310 Kč. Naproti tomu měl žalovaný důl za toto maso dodati 70 tun kompenzačního uhlí v ceně za každých 10 tun po 377 Kč, tedy celkem za 2.639 Kč, ale uhlí toho nedodal. Pro řízení dovolací přichází